

Årsuppföljning av Nationella taxan 2023

Datum 2024-02-21	Diarienummer RS 2024/477	Rapport skriven av: Victoria Hildingsson och Gustav Söderström, Vårdval Primärvård
Godkänt av Magnus Thuresson, Vårddalsenheten		

Innehåll

1	Inledning	3
2	Syfte.....	5
3	Etableringar i Region Dalarna.....	5
4	Besöksfrekvens	7
5	Taknivå	7
6	Kostnader	7
7	Verksamhetsredovisning 2023.....	8
8	Regeringens utredning av nationella taxan.....	8
9	Fortsatt arbete	9

1 Inledning

Nationella taxan är ett samlingsbegrepp för de lagar och förordningar som reglerar verksamhet och ersättning för läkare och fysioterapeuter.

Vårdgivare verksamma enligt nationella taxan regleras av lagen och förordningen om läkarvårdsersättning (LOL, FOL) samt lagen och förordningen om ersättning för fysioterapi (LOF, FOF). Lagstiftningen reglerar regionernas ansvar gentemot läkarna och fysioterapeuterna samt läkarnas och fysioterapeuternas skyldigheter avseende legitimation, utförd vård och verksamhetsuppföljning.

Förordning (1994:1120) om ersättning för fysioterapi (FOF) reglerar och definierar ersättningsnivåerna. Ersättningen justeras årligen och fastställs av Riksdagen. Ersättningen är produktionsstyrd och betalas ut per inrapporterat besök.

Vårdcentralerna inom Region Dalarna får betala 70% av kostnaden för besöket när deras listade patient besökt, eller fått råd via telefon, av läkare eller fysioterapeut som arbetar enligt nationella taxan. Resterande kostnad, det vill säga 30%, betalas av Vårdvalsenheten. Utöver besök ersättning tillkommer även kostnader för laboratorieprov, röntgen och tolk.

1.1 Taknivå

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den ersättning som utbetalas till en vårdgivare eller vikarie under ett kalenderår, och motsvarar en full årsarbetstid. Efter att ett tak uppnåtts lämnas ersättning med reducerat belopp upp till tak två. När även detta tak har uppnåtts kan vårdgivaren enbart ge vård mot patientavgiften. Det innebär att det kan betalas ut olika belopp för samma typ av besök.

1.2 Ersättningsetablering

1.2.1 Fysioterapeut

Vid anmälan om ersättningsetablering enligt lagen om ersättning för fysioterapeut tillhör fysioterapeuten arvodeskategori A. En ansökan måste ske för att få arvodeskategori B. Arvodeskategorin kan ändras under tiden för etableringen som vid till exempel flytt. Arvodeskategori A avser en mottagning med en ensampraktiker utan anställd assisterande personal. Mottagningens lokalyta är relativt liten. Avsaknaden av assisterande personal samt lokalernas storlek ger en begränsad patientgenomströmning.

Arvodeskategori B avser en mottagning där förberedande behandling och eventuell efterbehandling ges av assisterande personal medan fysioterapeuten i huvudsak gör behandlingsmoment som fordrar dennes kompetens.

Arvodeskategori B möjliggör en högre behandlingsvolym per fysioterapeut. Mottagningen har såväl högre intäkter som högre

kostnader. Arvodeskategori A har högre arvodesnivå för särskilt arvode än arvodeskategori B. Med arvodeskategori B kan ett större antal behandlingar utföras inom årsarbetstiden

Kraven som ställs för B-arvode är att vårdgivaren har tillgång till och ökad kostnad för:

- Flera behandlingsrum
- Kvalificerad (avancerad, dyr) utrustning
- Anställd assisterande personal som minst utgör 25% av en heltidstjänst på helårsbasis, det vill säga minst 10 timmar per vecka. Med assisterande personal avses personal med arbetsuppgifter kopplade till behandlingsarbetet samt administrativa arbetsuppgifter.

I FOF anges vilka behandlingar och vilka patientkontakter som är ersättningsgrundande, enkelt arvode, normalt arvode och särskilt arvode. Enkelt arvode gäller för enkla undersökningar och behandlingar.

Normalt arvode gäller för direktkontakt med legitimerad fysioterapeut. Besöket ska minst vara 25 minuter för vårdgivare med arvode A och minst 20 minuter för vårdgivare med arvode B.

Särskilt arvode lämnas efter godkännande från regionen till en fysioterapeut med utbildning om minst 45 högskolepoäng inom för åtgärden adekvat område. Utöver utbildning krävs yrkeserfarenhet motsvarande minst två års heltidsarbete som fysioterapeut inom för åtgärden adekvat område under de senaste fem åren. Besöket ska minst vara 50 minuter för vårdgivare med arvode A och minst 40 minuter för vårdgivare med arvode B.

Kraven för att vara verksam enligt LOF är att verksamheten bedrivs på heltid. Det går inte att samtidigt arbeta för regionen eller inom vårdvalet.

1.2.2 Läkare

Det går att vara verksam enligt LOL i de flesta kliniska specialiteter. Den ekonomiska ersättningen är prestationsbaserad utifrån varje patientbesök med gruppering i enkla, normala och särskilda arvoden. Ersättningsnivåerna är specifika för varje specialitet.

Kraven för att vara verksam enligt LOL är att verksamheten bedrivs på heltid. Det går inte att samtidigt arbeta för regionen eller inom vårdvalet.

1.3 Samverkan

Region Dalarna ingår ett samverkansavtal med vårdgivarna på LOF och LOL. Vårdgivaren skall samverka med berörda vårdgivare och övriga engagerade personer i patientens vård, liksom med kliniker/motsvarande inom den offentligt finansierade vården i Region Dalarna samt med berörda myndigheter,

organisationer och övriga aktörer med målet att skapa en sammanhållen vårdkedja.

Vårdgivaren bör ha god kännedom om de behandlingsrutiner och vårdprogram som tillämpas. Vårdgivaren ska delta i löpande diskussioner med Region Dalarna om vårdprogram och arbetsrutiner samt verksamhetsinnehåll med tanke på sjukdomsgrupper och upptagningsområde.

Vårdgivaren och Region Dalarna skall upprätthålla goda samarbetsrutiner med en löpande ömsesidig dialog. Vårdgivaren och Region Dalarna ska löpande mötas för att följa upp tillämpningen av samverkansavtalet och samarbetet i stort. Region Dalarna är den sammankallande partnern. Särskild ersättning för deltagande i uppföljningsmöten utgår ej.

Utifrån samverkansavtalet är det viktigt att ha ett tydligt och systematiskt kvalitetsarbete, täta kontinuerliga diskussioner och regelbunden granskning.

2 Syfte

Årsuppföljningens syfte är att få en samlad bild över verksamheten gällande Nationella taxan i Region Dalarna. För att beskriva utvecklingen finns även statistik från föregående år med. Alla uppgifter är tagna ur Privera, ett system för att beräkna ersättning till privata vårdgivare för de besök de utfört, samt från den lagstadgade verksamhetsredovisningen som vårdgivaren ska inkomma med årligen.

3 Etableringar i Region Dalarna

3.1 Fysioterapeuter

Under 2023 fanns 27 verksamma fysioterapeuter.

Förändringar under året inkluderar:

- I juli övertogs en etablering i Mora av en ny vårdgivare.
 - I november övertogs en etablering i Falun av en ny vårdgivare.
 - I december övertogs en etablering i Mora av en ny vårdgivare.
 - Annonsering om ersättningsetablering i Rättvik gjordes i augusti, oktober och december, men inga anbud kom in.
 - Annonsering om ersättningsetablering i Avesta gjordes i september och december, men inga anbud kom in. Säljaren planerar att återigen lägga ut etablering under 2024.
-

3.2 Läkare

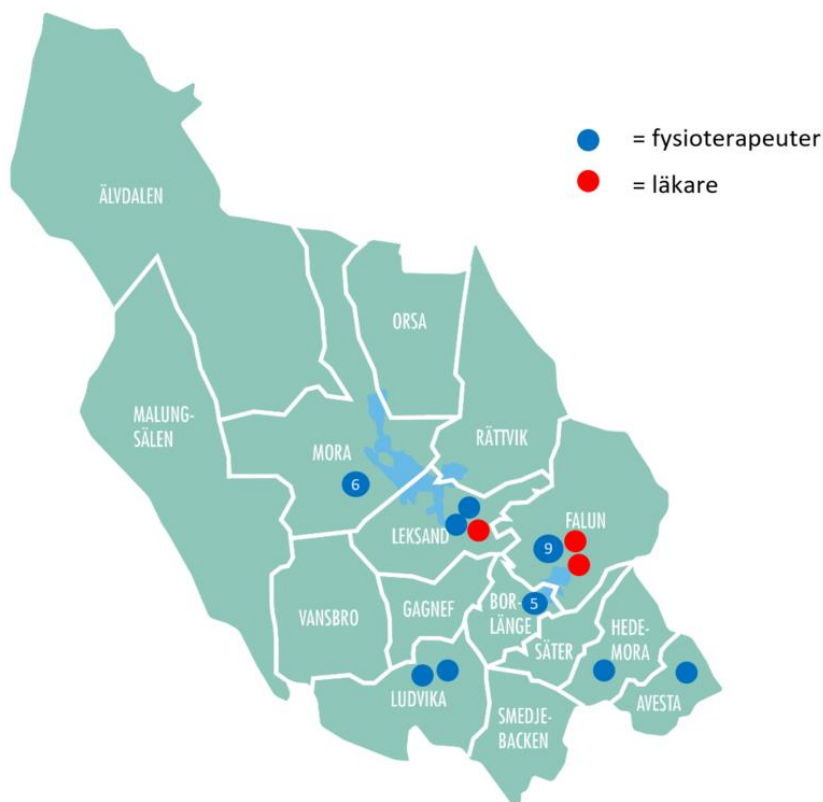
I början av 2023 fanns det fyra etableringar för läkare med olika specialiteter: två inom allmänmedicin, en inom psykiatri samt en obstetrik och gynekologi.

Förändringar under året inkluderar:

- I januari övertogs allmänläkaretableringen i Falun av en ny vårdgivare.
- Under oktober lades etableringen för psykiatri i Mora ned.

3.3 Lokalisering

Fördelningen över lokalisering av etableringar i Region Dalarna visas i figur 1.

Figur 1 – Verksamma fysioterapeuter och läkare på nationella taxan per december 2023.

4 Besöksfrekvens

4.1 Fysioterapeuter

Under 2023 gjordes 42 579 besök hos fysioterapeut på nationella taxan i Region Dalarna jämfört med 2022 då det gjordes 48 322 besök. För absoluta tal, se vidare tabell 1.

Tabell 1. Antal besök hos fysioterapeuter fördelat på enkla, normala och särskilda åtgärder under 2023-2022.

	Enkla åtgärder	Normala åtgärder	Särskilda åtgärder	Totalt
2023	495	26 181	15 903	42 579
2022	2 017	30 130	16 175	48 322

4.2 Läkare

Under 2023 gjordes totalt 6 462 besök hos läkare på nationella taxan i Region Dalarna jämfört med 2022 då det gjordes totalt 6 470 besök. För absoluta tal, se vidare tabell 2.

Tabell 2. Antal besök hos läkare fördelat på enkla, normala och särskilda åtgärder under 2023-2022.

	Enkla åtgärder	Normala åtgärder	Särskilda åtgärder	Totalt
2023	502	5 539	421	6 462
2022	400	4 510	507	6 470

5 Taknivå

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den ersättning som utbetalas till en vårdgivare. Under 2023 var det två fysioterapeuter som nådde taknivå ett och fick därmed reducerad ersättningsnivå på en andel av besöken. Under 2022 var det en fysioterapeut som nådde taknivå ett.

6 Kostnader

Region Dalarna ersätter årligen fysioterapeuter och läkare inom den nationella taxan för de åtgärder som utförs. Det är olika ersättningsbelopp beroende på typ av åtgärd.

Under 2023 var den totala nettokostnaden för verksamheterna lite över 27 miljoner kronor, jämfört med drygt 30 miljoner kronor under 2022, se vidare tabell 3.

Tabell 3. Totalt nettokostnaden för läkare och fysioterapeuter under 2023-2022 presenteras i kronor.

	2023	2022
Läkare	6 118 735	5 528 738
Fysioterapeuter	23 219 141	24 777 449
Totalt	27 320 268	30 306 187

Förutom besökskostnader tillkommer kostnader för laboratorieprover, röntgen och tolkkostnader. Se vidare tabell 4.

Tabell 4. Kostnader för laboratorieprover, röntgen, medicinskfotvård och tolk presenteras i kronor.

	2023	2022
Lab	252 000	320 000
Röntgen	273 300	251 900
Tolk	16 700	30 000
Totalt	542 000	611 000

7 Verksamhetsredovisning 2023

Enligt LOL och LOF ska läkare och fysioterapeut som begär ersättning enligt dessa lagar medverka till att den egna verksamheten kan följas upp och utvärderas. Vårdgivarna ska årligen till regionen lämna en verksamhetsredovisning. Samtliga verkamma läkare och fysioterapeuter har lämnat in verksamhetsredovisning för verksamhetsåret 2023.

Alla har angett att de har ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Alla har en för året uppdaterad patientsäkerhetsberättelse.

Alla läkare har gått någon form av medicinsk fortbildning under året, 21 av fysioterapeuterna.

8 Regeringens utredning av nationella taxan

Promemorian "Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd (Ds 2023:23)" gick ut på remiss från Socialdepartementet under 2023. Syftet var att utreda och ge förslag på hur småskalig hälso- och sjukvårdsverksamhet kan anslutas till offentligt finansierad öppen vård på ett sätt som skapar långsiktighet och bättre förutsättningar för tillgång till en jämlik vård i hela landet. Förslagen ska stimulera mindre hälso- och sjukvårdsaktörers etablering i glesbygd samt skapa förutsättningar för att kunna upphäva lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi. LOL och LOF föreslås upphöra vid utgången av 2025, förutsatt att ett beslut om upphävande tas av regeringen 2024. För de utförare som redan befinner sig i systemet ska lagarna gälla till och med andra halvåret 2031. Nya samverkansavtal föreslås inte kunna ingås under övergångsperioden. Ersättningsetableringar blir därmed inte möjliga efter utgången av 2025.

9 Fortsatt arbete

Arbete pågår med att vidareutveckla regionens systematiska analys- och uppföljningssystem som är grund för ersättning, uppföljning och kontroll av dessa vårdgivare. I avvaktan på regeringens beslut om Nationella taxans framtid behöver Region Dalarna fortsatt ökad insyn i verksamheterna som bedrivs på Nationella taxan.